

3. Сергієнко Т.І., Куріс Ю.В. Консолідація українського суспільства в умовах військової агресії Російської Федерації проти України. *HUMANITIES STUDIES: збірник наукових праць* / гол. ред. В. Г. Воронкова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 11 (88). С. 79-86

4. Сергієнко Т.І. Економічне відновлення України після війни. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи сталого розвитку в умовах глобалізації в економічному, управлінському та інженерному аспектах»* / за ред. Макаренка А. П., Меліхової Т. О. Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2022. 348с. С. 43-45

5. Урядовий кур'єр. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/posol-litovskoyi-respubliki-v-ukrayini-valdemaras/> (дата звернення 07.02.2023).

Поліна Скринька

кандидат юридичних наук

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА: ДОКТРИНА І ПРАКТИКА В УМОВАХ СУЧАСНИХ СВІТОВИХ ВИКЛИКІВ

Основами цивілізованого суспільства є соціальна справедливість, обмеженість посягань на людську гідність, рівні права всіх громадян, недоторканність приватної власності та рівність можливостей отримання прибутку. Усе це та багато іншого в розвинутих країнах охороняється законом, який є основою будь-яких відносин, незалежно від соціального рівня, політичної чи ідеологічної орієнтації. Тому прийнято вважати верховенство права основоположним принципом глобальної справедливості. Незважаючи на інтеграцію нашої країни у світове співтовариство, залишається багато невирішених питань, які ставлять під загрозу цей принцип. Слід також зазначити, що принцип верховенства права закріплено у статті 8 Конституції України [1].

Попри високий рівень корупції, неможливість реального впливу на бюрократичну систему влади, свавілля чиновників та безкарність злочинців, які обіймають високі посади в нашій державі, до Конституції України варто звернутися, де в статті 5 підкреслюється, що джерелом влади в Україні є народ, і цей факт є підставою для створення умов для проведення народної політики, спрямованої на відновлення соціальної справедливості на основі верховенства права.

Важливість цього принципу підкреслює його незаперечність, але єдиного підходу до розуміння та тлумачення в сучасній науковій літературі немає. Такої ж думки дотримується і професор М. Козюбра, який підкреслює: «Сутність і зміст цього принципу залишається загадкою для більшості юристів, не кажучи вже про пересічних громадян» [2, с.5].

Занепокоєння вченого щодо неоднозначності розуміння верховенства права, викликане пошуком способів відрізнити його від інших правових принципів, таких як принцип законності, не було марним. У результаті детальної аналітичної роботи було знайдено декілька підходів до тлумачення верховенства права, починаючи від ототожнення цього принципу з традиційним принципом верховенства права старої радянської юриспруденції (англійський вислів «rule of law» іноді неправильно перекладається як «верховенство закону»), щоб розуміти верховенство права виключно як державу справедливості та розуму. У багатьох висновках професор дійшов висновку, що верховенство права набуває самостійного значення лише тоді, коли існує теоретичне та практичне розмежування закону та права.

Відомий євроінтегратор Й. Ціллер також зазначав: «Поняття верховенства права, законності та правової держави склалися в різних країнах, де принцип законності та верховенства права залежні від чинного законодавства, а отже підвладні судовому контролю» [3, с. 23-25].

На Заході верховенство права ототожнюється перш за все з приматом основних прав людини. Це закріплено в преамбулі Європейської конвенції з прав людини [4]. Європейська наукова спільнота надає великого значення рівності всіх громадян перед законом. Відповідна рівність встановлюється через верховенство права.

Дослідивши моделі верховенства права, які пропонує нам законодавець, варто виділити деякі особливості, зокрема, серед значної кількості статей Конституції України достатню кількість посилянь на принцип законності можна назвати визначено – наприклад, стаття 19 визначає, що органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їх службовців діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України. Це також загострює проблему зв'язку принципу верховенства права з принципом законності.

Але наразі в Україні немає чіткої моделі дотримання засади верховенства права з боку чиновників і судів. Проблеми імплементації в Україні включають питання незалежності судової системи, питання корупції та невідповідності національного законодавства до міжнародних стандартів. Але проблема не залишається лише у сфері поваги до верховенства права чи поваги до правових норм загалом. Суди загального права не хочуть суперечити законодавцю і фактично не апелюють до доктрини верховенства права, а залишаються відданими верховенству закону, навіть якщо воно суперечить принципам соціальної справедливості. Про це міркував дослідник О. Петришин у своїй статті, в якій зазначає: «Можна дискутувати з того приводу, чи чітко ми закріпили принцип верховенства права у законі, чи не зовсім чітко, але до тих пір, поки судді не почнуть його застосовувати на практиці, відповіді на це питання не буде» [5, с.51].

Підсумовуючи, можна сказати, що, незважаючи на належні гарантії

проти порушень верховенства права, практика свідчить про необхідність реформування як кримінального, так і адміністративного процесу з метою приведення їх у відповідність до європейських стандартів. Основним напрямом кримінально-процесуальної та адміністративної реформи є забезпечення контролю влади з метою реалізації інтересів громадян. Тому захист від порушень верховенства права становить великий інтерес як для суспільства зокрема, так і для громадськості. держави в цілому. Зусилля щодо побудови ефективної системи запобігання порушенням верховенства права мають бути спрямовані на встановлення стану безпеки людини у її відносинах з державою.

1. Конституція України від 01.01.2020. ст. 34, ст. 45, ст. 67. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>. (дата звернення 29.01.2023 р.)

2. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи та рівні. URL: <http://www.infopressa.com/article-317.html> (дата звернення 29.01.2023 р.)

3. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Жак Зіллер. Київ: «Основи», 1996. 420 с.

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року, Протоколом № 14 від 13 травня 2004 року) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_004 (дата звернення 29.01.2023 р.)

5. Петришин, О. Верховенство права як принцип дії права, *Українське право*. 2006. С. 49-57.

Тетяна Сергієнко

кандидат політичних наук, доцент

Тетяна Тринкіна

здобувач вищої освіти

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ГРЕЦІЇ

Події, які відбулись 24 лютого 2022 року поставили під сумнів можливості подальшого сталого розвитку на Європейському континенті та порушили військовий баланс сил у регіоні й вплинули на зміну конфігурацій, що склалися після завершення холодної війни. Станом на 5:30 ранку 24 лютого 2022 року на всій території України введено воєнний стан. Таке рішення прийнято на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України відповідно до законодавства України [3, с. 80]. Російське вторгнення на територію України підірвало систему міжнародних відносин, яка вибудовувалася протягом десятиліть, підірвало основи регіональної та глобальної безпеки у світі, порушило права та свободи людей, що